

Håkan Lindberg: *Nordiskt samarbete på fältentomologins område.*

Redan före de nordiska entomologmötena blev till förefanns ett visst samarbete mellan nordiska entomologer. Men först sedan de nordiska entomologmötena i början av 1920-talet började hållas och de redan nu talrika entomologerna i Norden blev personligen bekanta med varandra utvecklades samarbetet. Vår tid har tacksamt dragit fördel av den inriktning forskningen tack vare detta samarbete tagit. Samtidigt som den så att säga nationella entomologiska forskningen — liksom forskningen på andra biologiska områden — bedrivits med i huvudsak stegrad intensitet i de olika nordiska länderna, har ett till olika mål syftande samarbete på grund av enskilt eller mera allmänt initiativ etablerats. Bland initiativ som tagits på de nordiska mötena nämner jag framför allt beslutet från 1933 om utgivandet av en katalog över de nordiska skalbaggsarterna, som lett till upprepade resultat, nu senast i form av den nyssutkomna utvidgade upplagan av skalbaggskatalogen. Ett liknande välkommet verk är det på enskilt initiativ tillkomna kartverket över nordiska fjärlar, i vilket arbete likaså företrädare för de olika nordiska länderna medverkat. Enskilda entomologer, i färd med att sammanställa ett systematiskt, geografiskt eller ekologiskt arbete har erhållit uppgifter från kolleger i grannländerna i Norden. Arbeten som på detta sätt har fått allmänare bas är många; envar här känner till sådana arbeten, mången har själv författat sådana. Carl H. Lindroth genomgick samlingar i hela Norden innan han utgav sina carabidkartor, Rolf Krogerus bygger sina fältekologiska arbeten ej endast på rön i hemlandet utan även i grannländer. I utbredningstabeller, publicerade av våra kolleger i Lund, i enkla katalogverk utgivna i min hemstad har kolumner reserverats för uppgifter om förekomst i nordiskt grannland.

Alltnog, i talrika sammanhang är de entomologiska förhållanden i Norden i dess helhet beaktade, även en icke nordisk läsare som genomgår nordisk litteratur finner säkerligen i allt flere fall att Norden är en enhet. Det är självklart att det är de likartade naturförhållandena, som för oss naturvetare uppställer samma eller liknande problem som driver forskningens utövare i närmare beröring med varandra, en beröring som väsentligt underlättas av en kulturell väsenslikhet hos företrädare för länderna i Norden. Och jag vill ännu framhäva den betydelse

de nordiska mötena har haft för sammanförande av de nordiska entomologerna.

Man kan gott säga, att kännedomen om de nordiska ländernas insektfauna, såsom man i allmänhet fattar detta begrepp kännedom: kunskapen om insekternas antal och deras utbredningsförhållanden, förekomst i landskap, fylken och provinser, är bättre än i de flesta andra delar av Europa. Den sedan de tre sista decennierna i senaste sekel pågående insamlingsverksamheten har beträffande många insektgrupper — de lättare insamlade — nått en punkt, vid vilken uppdagandet av nykomlingar till landets eller provinsens fauna är en ovanlig företeelse. Vid fortsatta insamlingar kan man emellertid bl. a. konstatera förändringar (kanske periodiska) i faunans sammansättning, varvid det självfallet är lättare att fastställa uppträdandet av nya former än försvinnandet av tidigare förekommande.

Vid sidan av studiet av den regionala utbredningen har fältentomologin ungefär från början av 20-talet arbetat också på en ekologisk-biocoenotisk linje. Många sådana arbeten av nordiska entomologer kan nämnas och en hel del ståndorter, utmärkande för den nordiska naturen har varit föremål för undersökning. Det synes som om denna sida av den biologiska forskningen skulle företräda ett vidsträckt fält, där mycket finnes att göra. I synnerhet områden, där naturen ännu ligger mera eller mindre orörd och sålunda biotoperna uppvisar ursprungligare djursamhällen är lockande för forskaren. Men en lockelse ligger även i utforskandet av ståndorter, där det mänskliga inflytandet verkat omdanande.

I strävan att finna former för ett samarbete mellan de nordiska entomologerna borde man enligt min mening beakta fältundersökningar som ge en fördjupad skildring av den nordiska naturen. Samarbetet kunda ha formen av en mångskiftnade, måhända samtidigt och i stort sett enligt samma arbetsplan skeende utforskning av representativa ståndorter i de olika länderna i Norden. Endel sådana, såsom jag har uttryckt mig, ståndortsundersökningar sker i endel land, andra i andra. Jag har ännu icke tänkt mig in i frågan om planläggandet av härberörda arbetsform eller samarbetsform, t. ex. huruvida planläggandet borde överlämnas till den enskilda intresserade eller om någon allmänare instans skulle utforma planerna. Om intresse hos nordiska entomologer finnes för ett arbetssätt som småningom

skulle ge en samfällid bild av insektlivet i den nordiska naturen, kan sådana frågor behandlas. Leder detta referat till en diskussion, kommer säkerligen många synpunkter att framhållas, även synpunkter som belyser svårigheterna för genomförandet av den här berörda vidlyftiga forskningsplanen. Jag ber emellertid at få nämna en del ståndortskomplex som man kunde komma att tänka på.

Danmark och Skandinavien har sin bokskog, som i södra Skandinavien når sin nordgräns. Vid studiet av bokskogens insektvärld stode naturligtvis Finland utanför. Ekskogen eller skall vi säga eken har en ställvis riklig förekomst till mellersta Sverige, i Finland är ekarna endast några få utposter. Barrskogsbältet stryker fram över större delen av Fennoskandien men även Danmark kan i sina planterade tallskogar deltaga i en gemensam undersökning av barrskogens insektvärld. Fjäl-lens, tundrafragmentens, de subarktiska och arktiska zonernas studium är en uppgift för norska, svenska och finländska entomologer. Havsstränderna och stränderna av Östersjön kan studeras och jämföras vid undersökningar av företrädare för fenno-skandiska och danska entomologer. Brackvattnet i Östersjön sköljer Danmarks, Sveriges och Finlands kuster. När undersökningen utsträcker till odlingsområden liksom till skogsområden kan stöd lämnas av den praktiska entomologins representanter. Ett samarbete erfordras också för jämförelse mellan den människonära faunan i olika bosättningsområden, där den mänskliga faktorn utgörs av världshandeln och annan mellanfolklig samlevnad.

Foredraget gav anledning til en lang drøftelse, hvori mange af tilhø-rørerne deltog (Semb Johansen, Eidmann, Kjell Ander, Kangas, Michelsen, Sundby, Löken, Tuxen, Hemmingsen m. fl.). Flere diskussionsdeltagere kom med forslag til større samarbejde mellem nordiske entomologer om fælles opgaver; enkelte mente, at samarbejdet på nuværende tidspunkt og i den nuværende form var så godt, at man ikke kunstigt skulle forcere det. De mange diskussionsindlæg, som foredraget gav anledning til, viste imidler-tid, at der muligvis under en eller anden form er basis for et udvidet sam-arbejde nordiske entomologer imellem. Victor Hansen foreslog nedsat et ud-valg, med professor Lindberg som formand, til at undersøge samarbejds-mulighederne. Forslaget støttedes af forsamlingen.

Veikko Kanervo: *Kålmalens (Plutella maculipennis Curt.) parasitsteklar och deras betydelse (Hym. et Lep.).*

Materialet (cirka 8200 exemplar) av kålmalens (*Plutella ma-culipennis* Curt.) parasitsteklar har erhållits av cirka 12000 kål-